Nazarbayev Türk şirketlerini Kazakistan'a yatırıma çağırdı, **destek sözü verdi**

Sincan Organize Sanayi Bölgesi'nde incelemelerde bulunan Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, Türk şirketlerini ülkesine yatırım yapmaya çağırdı ve yatırımlara devlet desteği verecekleri vaadinde bulundu. Nazarbayev'i OSB'lerle ilgili bilgilendiren TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "OSB'ler sanayici ile devletin bir araya geldiği çok özel düşünülmüş bir modeldir" dedi.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ile beraberindeki heyet, Ankara Sincan'daki Organize Sanayi Bölgesi'ni (OSB) ziyaret etti. Devlet Bakanı Faruk Çelik'in eşlik ettiği Kazakistan Cumhurbaşkanı Nazarbayev ve beraberindeki heyet, Sincan OSB'ye gelişinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu tarafından karşılandı. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırmaları Vakfı (TEPAV) Direktörü Güven Sak da konuk Cumhurbaşkanına Türkiye'de organize sanayi bölgelerinin kuruluşu ve şu anki durumu hakkında bilgi verdi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'e organize sanayi bölgelerinin kamu ile özel sektörün iş birliği ile kurulduğunu ve kurulma aşamasında özel sektöre devlet tarafından düşük faizli kredi temin edildiğini söyledi. Hisarcıklıoğlu, OSB'lerin kuruluşunun tamamlanmasının ardından yönetiminin tamamen özel sektöre devredildiğini belirtti.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, devletin 80'lerin başında yatırımcıya yatırımın yüzde 50'si kadar hibe verdiğini, zamanla sanayi ve özel sektör geliştikçe bunların kaybolduğunu, şu an teşvikler veril-

>> Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Arçelik Bulaşık Makinesi Fabrikası'nı ziyaret etti.

>> Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu.

diğini, yatırıma göre bazı yerlerde on yıla kadar güvence ödemediklerini, istihdamın üzerindeki vergilerin alınmadığını, enerjide düşük fiyatlar uygulandığını anlattı.

TOBB Başkanı, sanayinin gelişmesi için altyapı ve OSB'ler gibi sahalara ihtiyaç olduğunu, devletin yatırımcıyı cesaretlendirecek teşvikine de ihtiyaç bulunduğunu söyledi.

OSB'lerdeki üretime ilişkin Avrupa'da satılan üç televizyondan birinin Türk malı olduğu örneğini veren Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin ABD'den sonra yedi ayrı otomotiv markasının üretim yaptığı dünyadaki ikinci ülke olduğunu, bunların hepsinin OSB'lerde üretildiğini hatırlattı.

"Yerel yönetimler OSB'lerin içerisindeki **inşaat ruhsatından, bitiş noktasına kadar** hiçbir noktada söz sahibi değil. Söz sahibi olan OSB'nin kendi kurduğu idaresi."

M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı

TÜRKİYE'DEKİ OSB'LER VE GELİŞİM SÜRECİ

TEPAV Direktörü ve TOBB ETÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Güven Sak da, "Türkiye'deki KOBİ'ler ve Organize Sanayi Bölgeleri" konulu bir sunum yaptı. Sunumunda OSB'lerin ekonomiye katkısını anlatan Sak, Türkiye'de 1980 sonrası dönüşüm ve ihracata dayalı sanayileşme konusunda örneklemelerde bulundu. Türkiye'de 1980 öncesi sanayinin belli noktalarda toplandığını ve ithal ikameci sanayileşme sürecinin yaşandığını ifade eden Sak, 1980'den sonra ihracata dayalı sanayileşmeye geçildiğini ve sanayi merkezlerinin Anadolu'ya da yayıldığını söyledi.

Türkiye'de 1980 öncesinde 3 milyar dolar olan ihracat rakamının 2008'de 132 milyar dolara yükseldiğini kaydeden Sak, ihracatta sanayinin payının 1980'de yüzde 10 iken, 2008'de yüzde 90'ı aştığını, Türkiye ekonomisinin önemli bir değişim gerçekleştirdiğini belirtti.

1980'de Türkiye'de 12 organize sanayi bölgesi bulunduğunu, 2009'da bu sayının

>> Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Devlet Bakanı Faruk Çelik.

120'ye ulaştığını anlatan Sak, değişik özel ekonomik bölge türlerinin de faaliyet gösterdiğini belirtti. OSB'lerdeki yönetim yapısına da değinen Sak, OSB'lerin kamu-özel sektör ortaklığı olduğunu ifade etti. Sak, "OSB'ler kâr amacı gütmeyen özel hukuk tüzel kişiliği statüsünde faaliyetini sürdürüyor. Edilen kârların OSB için yeniden yatırıma dönüşmesi zorunlu" dedi.

OSB'lerin yerel düzeyde yatırım ortamını iyileştirdiğini de vurgulayan Sak, "OSB'ler bölgesel sanayi gelişimi için oldukça etkili araçlar. Ancak OSB'ler mucizevî bir ilaç değil, genel bir sanayi stratejisinin parçası olmalı" diye konuştu.

"Kazakistan için ne yapabiliriz?" sorusunu yönelten Sak, kurulacak bir OSB yoluyla Türkiye'den ve diğer ülkelerden yatırımcı çekilebileceğini, Kazak ekonomisini çeşitlendirecek çalışmalar yapılabileceğini, sanayi yapısını çeşitlendirmek için Türkiye deneyiminin aktarılabileceğini, özel sektörün gelişimi için oda geliştirme programları uygulanabileceğini anlattı.

NAZARBAYEV: SOMUT ADIMLAR ATILMASININ TAM ZAMANI

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev de Kazakistan'daki sanayi yatırımlarının hacminin 45 milyar dolara ulaşacağını, Türkiye'nin tecrübelerinden yararlanacaklarını, Türkiye'nin OSB deneyimlerini dikkate alacaklarını söyledi. Kendi sanayi bölgelerinde özellikle pamuk, tekstil üretimini destekleyeceklerini ifade eden Nazarbayev, Ahmet Nazif Zorlu ile görüştüğünü, Zorlu'nun Kazakistan'a geleceğini ve bölgedeki vergi teşvikiyle arsa tahsisi konularında konuşacaklarını belirtti.

Ülkesinde ilk tercihlerinin tekstil olduğunu vurgulayan Nazarbayev, sonra tarım, daha sonra ise eczacılık ve ilaç sanayi konusunda çalışmalar yürüteceklerini ifade etti. Nazarbayev, Türk şirketlerinin Kazakistan'da yapabilecekleri yatırımlara ilişkin olarak da birkaç Türk şirketinin bir araya gelmesine destek sağlayacaklarını, şirketlerin bu sayede hem Kazakistan hem Rusya hem de Beyaz Rusya piyasasına giriş yapabileceklerini söyledi. Nazarbayev, "Artık somut adımlar atılmasının zamanı geldi" diye konuştu.

KAZAKİSTANLI YETKİLİLERDEN SORU YAĞMURU

Toplantıda, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nazarbayev ve Kazakistanlı yetkililer, OSB'lere ilişkin çeşitli sorular yöneltti. OSB'lerin enerji ihtiyacının nasıl karşılandığı, sorusuna Ankara Sanayi Odası (ASO) Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir, şu yanıtı verdi:

"Türkiye'de serbest bir enerji piyasası var. Hâlâ ana oyuncu devlet olmasına rağmen özel sektör de elektrik üretiyor ve satıyor. Biz burada talep birleştirmesi yoluyla pazarlık ederek sanayicilerimize, devletin sattığı elektrik fiyatlarından yaklaşık yüzde 15 daha ucuza elektrik temin edip veriyoruz. Özel sağlayanlar da var. Bölgemizde ihtiyacı karşılayacak kadar doğalgazdan elektrik üreten bir santralimiz de mevcut."

OSB'lerin kuruluşunda ilk sermayeyi kamunun mu, yoksa özel sektörün mü sağladığına yönelik bir soru üzerine ASO Yönetim Kurulu Başkanı Özdebir, gelişmesi teşvik edilen bölgeler dışında gelişmiş yörelerde kamunun elindeki arazileri kendilerine çok ucuz fiyatla sattığını, bölgede özel mülkiyet varsa bedelini ödeyerek aldıklarını söyledi.

Devletin kendilerine ilk kuruluşta bu hizmetleri yapabilmeleri, altyapıyı hazırlayabilmeleri için çok düşük faizlerle kredi tahsis ettiğini, bunu uzun vadede ödediklerini anlatan Özdebir, bölge geliştikten sonra OSB'nin devletin desteği kalmadan kendi büyümesini sağlayabildiğini ifade etti.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Niyazi İlter de farklı bölgeler için farklı teşvikler olduğunu, geri kalmış bölgelerde bedelsiz arsa tahsisi yapabildiklerini, geri kalmış bölgelerde çok ucuz ve uzun vadeli krediler verildiğini belirtti. İlter, başlangıçta kamu-özel sektör iş birliği yapılan OSB'lerin daha sonra özel sektörün sorumluluğunda devam ettiğini söyledi.

Toplantının ardından TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile ASO Yönetim Kurulu Başkanı Özdebir, Cumhurbaşkanı Nazarbayev'e plâket takdim etti. Daha sonra, Nazarbayev, Devlet Bakanı Faruk Çelik, TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu ve diğer yetkililer OSB içini araçla gezerek, Arçelik Bulaşık Makinesi Fabrikası'nı ziyaret etti. Fabrikada konuk Cumhurbaşkanı Nazarbayev'e Türk kahvesi makinesi hediye edildi.